

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 9, Αρ. 5Α (2017)

Ο Σχεδιασμός της Μάθησης

Τόμος 5, Μέρος Α

Πρακτικά

9^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή
& εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Αθήνα, 23 – 26 Νοεμβρίου 2017

Ο Σχεδιασμός της Μάθησης

Επιμέλεια
Αντώνης Λιοναράκης
Σύλβη Ιωακειμίδου
Μαρία Νιάρη
Γκέλη Μανούσου
Τόνια Χαρτοφύλακα
Σοφία Παπαδημητρίου
Άννα Αποστολίδου

ISBN 978-618-5335-00-7
ISBN SET 978-618-82258-5-5

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

**Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας:
Αποτίμηση Ποιοτικών Στοιχείων σε Συστήματα
Ανοικτής Εκπαίδευσης**

Sofia Theodor Papadimitriou, Maria Niari

doi: [10.12681/icodl.933](https://doi.org/10.12681/icodl.933)

**Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας:
Αποτίμηση Ποιοτικών Στοιχείων σε Συστήματα Ανοικτής Εκπαίδευσης**

Badges: Qualitative Assessment in Open Education Systems

Σοφία Θ. Παπαδημητρίου

Δρ. Ε.Α.Π.

Προϊσταμένη Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και

Θρησκευμάτων

sofipapadi@minedu.gov.gr

Μαρία Ι. Νιάρη

Υπ. Δρ. Ε.Α.Π.

Ινστιτούτο Δια Βίου Εκπαίδευσης

ΤΕΙ Αθήνας

niarimaria@gmail.com

Abstract

Open Badges are digital representations of achievements or skills which describe the framework, significance, procedure and outcomes of a learning activity based on specific criteria. *Open Badges'* collection can be used as a virtual CV of skills and qualifications of their owner. The practice of development, issuing, and using *Badges* is connected with Gamification practices, playing the role of incentive towards positive behavior and also could be used as a pedagogical tool. *Open Badges* are also able to become an alternative certification system for skills and knowledge acquired in online or blended learning environments or other informal learning systems. In this paper, we present case studies where *Open Badges* have been used as credentials for evaluation of educational practices in emerging educational systems either in non formal education or informal learning putting emphasis in open learning environments.

Keywords: *open badges, open and lifelong learning, informal learning, gamification, open learning environments*

Περίληψη

Τα *Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας* είναι ψηφιακές αναπαραστάσεις επιτευγμάτων ή δεξιοτήτων, οι οποίες περιγράφουν το πλαίσιο, τη σημασία, τη διαδικασία και το αποτέλεσμα μιας δραστηριότητας μάθησης βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Η συλλογή τους μπορεί να χρησιμεύσει ως ένα εικονικό βιογραφικό των δεξιοτήτων και προσόντων του κατόχου τους. Η πρακτική της δημιουργίας, της χορήγησης και της χρήσης των *Badges* συνδέεται με πρακτικές του Gamification (Παιχνιδοποίηση), λειτουργώντας ως κίνητρο για θετική συμπεριφορά αλλά και ως παιδαγωγικό εργαλείο. Παράλληλα, τα *Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας* έχουν τη δυνατότητα να γίνουν ένα εναλλακτικό σύστημα πιστοποίησης δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτήθηκαν μέσα από περιβάλλοντα μάθησης στο Διαδίκτυο είτε μικτά ή σε άλλα άτυπα μαθησιακά περιβάλλοντα. Σε αυτή την εργασία παρουσιάζουμε μελέτες περίπτωσης όπου έχουν αξιοποιηθεί *Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας* ή *Σφραγίδες Ποιότητας* ως πιστοποιητικά της αξιολόγησης εκπαιδευτικών πρακτικών στα νέα αναδυόμενα εκπαιδευτικά πλαίσια είτε σε πλαίσια μη τυπικής ή άτυπης μάθησης με έμφαση στα ανοικτά περιβάλλοντα.

Λέξεις-κλειδιά: *open Badges/ανοικτές ετικέτες ποιότητας, ανοικτή και δια βίου εκπαίδευση, άτυπη μάθηση, gamification/παιχνιδοποίηση, ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης*

Εισαγωγή

Η ψηφιακή τεχνολογία προσφέρει την αύξηση της πρόσβασης σε πληροφορίες και τη δυνατότητα νέων τρόπων μάθησης και καλλιέργειας δεξιοτήτων σε περιβάλλοντα τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Η έννοια της μάθησης σήμερα επεκτείνεται σε πολλαπλά περιβάλλοντα online και off-line και περιλαμβάνει πληθώρα εμπειριών και αλληλεπιδράσεων. Οι διεργασίες μάθησης είναι κοινωνικές, άτυπες, συμμετοχικές, δημιουργικές και αξιοποιούν ανοικτά εργαλεία, πόρους και μεθόδους. Οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν ενεργά στις διεργασίες δια βίου μάθησης. Στο πλαίσιο αυτό, τα *Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας* μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στη μάθηση ενεργώντας ως γέφυρα μεταξύ διαφορετικών πλαισίων, καθιστώντας συμβατά, βιώσιμα και λειτουργικά τα εναλλακτικά κανάλια μάθησης.

Τα *Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας* έχουν ήδη εισέλθει δυναμικά σε διεθνές επίπεδο, καθώς προτείνονται ως ένας εναλλακτικός τρόπος υποστήριξης και αναγνώρισης των γνώσεων και των δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί άτυπα μέσα από διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα, καταστάσεις και εμπειρίες άτυπης μάθησης. Οι προβληματισμοί αναφορικά με την εγκυρότητα και την αξιοπιστία χορήγησης ενός σήματος, αλλά και της παιδαγωγικής διάστασης της χρήσης τους (π.χ. ως μέσου ανάπτυξης κινήτρων) διατυπώνονται ήδη από τους ερευνητές και τους εκπαιδευόμενους (Νιάρη & Παπαδημητρίου, 2017).

Το άρθρο προσεγγίζει την έννοια των *Open Badges – Ανοικτών Ετικετών Ποιότητας* και τη σύνδεσή τους με περιβάλλοντα μάθησης στο Διαδίκτυο μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση και μεθόδους αποτίμησης των ποιοτικών στοιχείων μελετών περίπτωσης σύγχρονων διαδικτυακών περιβαλλόντων, δικτύων μάθησης και γενικότερα συστημάτων ανοικτής εκπαίδευσης.

Αποσαφηνίζοντας την ποικιλομορφία στην απόδοση των όρων *Open Badges*, στο άρθρο αυτό χρησιμοποιούμε εναλλακτικά τους όρους ετικέτες ή σφραγίδες ποιότητας, ανάλογα με την αντίστοιχη ορολογία που έχει υιοθετήσει κάθε περιβάλλον μάθησης.

Ανοικτή Εκπαίδευση και Περιβάλλοντα Μάθησης στο Διαδίκτυο

Η ανοικτή εκπαίδευση αποσκοπεί στην άρση των περιττών εμποδίων στη μάθηση, έχοντας παράλληλα στόχο να παρέχει στους μαθητές και φοιτητές ευκαιρίες σε ένα σύστημα εκπαίδευσης επικεντρωμένο στις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες τους, αξιοποιώντας πολλαπλές δραστηριότητες μάθησης. Τα χαρακτηριστικά της ανοικτής εκπαίδευσης είναι η προσβασιμότητα χωρίς περιορισμούς, η ευελιξία και η θεώρηση του διδασκόμενου στο κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας, η ανάπτυξη, χρήση και επαναχρησιμοποίηση ανοικτού εκπαιδευτικού υλικού και πόρων, **η πιστοποίηση και αναγνώριση.**

Η ανοικτή εκπαίδευση επιδιώκει να αυξήσει τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες αξιοποιώντας τα Περιβάλλοντα Μάθησης στο Διαδίκτυο. Στο πλαίσιο της πιστοποίησης και αναγνώρισης ως κύριων χαρακτηριστικών της ανοικτής εκπαίδευσης, σχεδιάζονται, αναπτύσσονται και μελετώνται σε πειραματικό ακόμα στάδιο τα *Open Badges (OB) – οι Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας* με στόχο την ομογενοποίηση και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων ανοικτής εκπαίδευσης.

Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας, Mozilla

Τα *Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας της Mozilla* είναι ψηφιακές αναπαραστάσεις μάθησης και επιτευγμάτων (Casilli & Hickey, 2016) και αποτελούν ένα σύνολο πολλών μικρών ψηφιακών πιστοποιητικών.

Το σύστημα Mozilla Open Badges είναι μια πρωτοβουλία διερεύνησης των εναλλακτικών τρόπων να λαμβάνουν οι μαθητές αναγνώριση για δεξιότητες και επιτεύγματα που κατακτήθηκαν εκτός σχολικού περιβάλλοντος, όπως ανοικτά διαπιστευτήρια και πιστοποιήσεις (open credentialing and accreditation) για όλα τα είδη μάθησης συμπεριλαμβανομένης της άτυπης καθώς και της υποκινούμενης από προσωπικό ενδιαφέρον, η οποία αποτελεί το χαρακτηριστικό των κοινοτήτων πρακτικής στο Διαδίκτυο - ‘interest driven’ learning (Knight & Casilli, 2012).

Οι τεχνικές προδιαγραφές του συστήματος Mozilla Open Badges ορίζουν τα μεταδεδομένα που απαιτούνται για τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων. Τα κυριότερα μεταδεδομένα είναι: ονομασία, περιγραφή, κριτήρια, εκδότης, απόδειξη, ημερομηνία έκδοσης, προδιαγραφές, ετικέτες. Κατά τον Klein, J. (2013), «90% του συστήματος των Badges δεν είναι οπτικοποιημένο». Τα Open Badges μπορούν να εκδοθούν:

- Από τον δάσκαλο στον μαθητή και αντίστροφα
- Μεταξύ ομοτίμων (peer to peer)
- Από τον φοιτητή στο Πανεπιστήμιο και αντίστροφα
- Από τον εργοδότη σε υπάλληλο και αντίστροφα

Παράλληλα, Open Badges μπορούν να εκδοθούν και από «τυπικά και άτυπα εκπαιδευτικά ιδρύματα, πολυεθνικές εταιρείες, βιομηχανικές ενώσεις, μη κερδοσκοπικές εταιρίες και ομάδες που ενδιαφέρονται για την επαγγελματική ανάπτυξη εργαζομένων» (Νιάρη & Παπαδημητρίου, 2016).

Τα Open Badges βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να συνδέσουν διαφορετικά πλαίσια μάθησης και μαθησιακά αποτελέσματα με τη σύνθεση «αποδείξεων» μάθησης και τη δημιουργία «μονοπατιών» μάθησης. Παράλληλα, μπορούν να αξιοποιηθούν ως παιδαγωγικό εργαλείο, ως κίνητρο για επιθυμητή συμπεριφορά (στη μαθησιακή διαδικασία) αλλά και ως πιστοποίηση δεξιοτήτων και προσόντων που ο κλασικός τρόπος αξιολόγησης δεν περιλαμβάνει (Νιάρη & Παπαδημητρίου, 2016). Άλλωστε, στη σύγχρονη Κοινωνία της Πληροφορίας τα θεσμοθετημένα πιστοποιητικά γνώσης μπορεί να αποβούν ανεπαρκή ή/και δυσλειτουργικά «από τη στιγμή που η δυναμική των συνθηκών στο χώρο της παραγωγής θα καταστήσει αναγκαία νέα προσόντα και νέες δεξιότητες» (Tully, 1994 όπως αναφ. στο Kron & Σοφός, 2007).

Μελέτες περίπτωσης

Παιχνίδια και Badges

Ένα από τα στοιχεία του Gamification (Παιχνιδοποίηση) που έχει συγκεντρώσει την προσοχή είναι τα Badges. Στον 4^ο Digital Media & Learning (DML) Διαγωνισμό, που διοργάνωσε η HASTAC, η MacArthur Foundation, κά., εστίασαν στη δημιουργία ενός συστήματος Badges για τη δια βίου μάθηση (2011).

Ένα άλλο σύστημα Badges που κέρδισε την προσοχή είναι το προαναφερθέν σύστημα Mozilla’s Open Badges, το οποίο σχεδιάστηκε ως μία μέθοδος, κατά την οποία οι συμμετέχοντες λαμβάνουν και εκθέτουν τα Badges που κέρδισαν από διάφορους οργανισμούς (Mozilla, 2013). Το σκεπτικό της Mozilla είναι ότι ο εκπαιδευόμενος έχει ένα σακίδιο-αποθήκη, το Badge Backpack, όπου συλλέγει και αποθηκεύει τα Badges που κέρδισε από διάφορα συστήματα και ομάδες. Στη συνέχεια ο εκπαιδευόμενος μπορεί να μοιραστεί το περιεχόμενο του backpack με άλλους ως εργαλείο πιστοποίησης ή μέθοδο προβολής ενός οδικού χάρτη προς τη

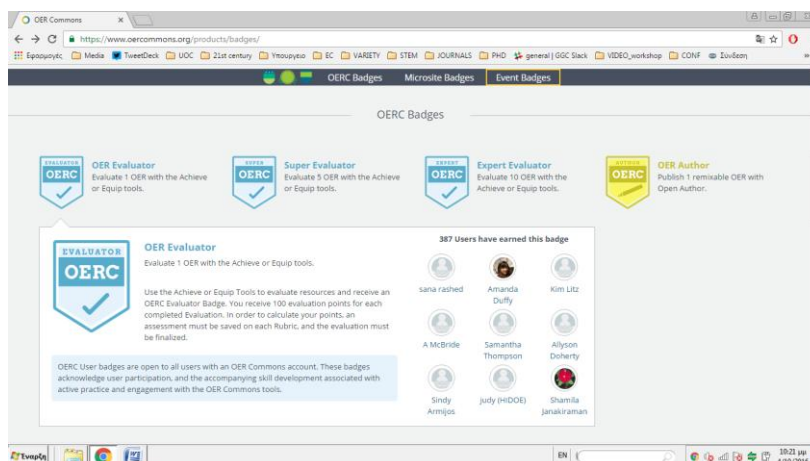
μάθηση. Μέχρι σήμερα το πιο ολοκληρωμένο περιβάλλον για την ανάπτυξη των Badges προσφέρει η *Mozilla Open Badges Infrastructure (OBI)*, η οποία δημοσιεύει ένα πρότυπο διαλειτουργικότητας (Mozilla, 2013; The Mozilla Foundation, Peer 2 Peer University & The MacArthur Foundation, 2012).

Ωστόσο κι άλλα συστήματα αναδύονται με παρόμοιους στόχους και προσεγγίσεις (Νιάρη & Παπαδημητρίου, 2016), γεγονός που υπογραμμίζει τη συνεχώς αυξανόμενη επιρροή των Badges. Η αξιολόγηση με γράμματα ή αριθμούς που γνωρίζουμε από την παραδοσιακή τάξη μπορεί να θεωρηθεί ένας τύπος συστήματος Badges. Ένα από τα πλεονεκτήματα του συστήματος Badges έναντι των βαθμών είναι ότι το σύστημα είναι πιο συγκεκριμένο ώστε να απαντά τι έμαθε ο μαθητής. Αντί για ένα συνολικό “B” στα μαθηματικά, τα Badges μπορούν να δείξουν συγκεκριμένες διαδρομές που ακολούθησε ο μαθητής. Κερδίζοντας Badges διαφορετικών επιπέδων σε διάφορες θεματικές, επιτρέπει στους μαθητές να επιδείξουν θεματικές ισχύος και ανταγωνιστικότητας.

Το Moodle είναι μία από τις πιο δημοφιλείς πλατφόρμες μάθησης στο Διαδίκτυο που επιτρέπουν στους διδάσκοντες να διαχειρίζονται διεργασίες μάθησης εξ αποστάσεως. Ένα από τα χαρακτηριστικά της πλατφόρμας είναι ότι παρέχει δυνατότητες διευκόλυνσης της μαθησιακής διαδικασίας μέσω του Gamification. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η χορήγηση των Badges (Kiryakova, Angelova, Yordanova, 2014; Muntean, 2011). Τα Badges χορηγούνται στους μαθητές με την ολοκλήρωση μιας σειράς δραστηριοτήτων ή ενός ορισμένου επιπέδου γνώσεων και ικανοτήτων. Οι μαθητές στη συνέχεια μπορούν να μοιραστούν και να επιδείξουν τα Badges τους και να ενισχύσουν την “κοινωνική” τους αναγνώριση και status. Παράλληλα, το Moodle «επιτρέπει» στους εκπαιδευτικούς να ανταμείψουν τους μαθητές για κάθε ολοκληρωμένη δραστηριότητα και ένα πιθανό βραβείο συνιστά και το Badge. Το *MoodleBadges Free* είναι μια βιβλιοθήκη από Badges που μπορεί να δοθεί ως ανταμοιβή για την επίτευξη γνώσεων, δεξιοτήτων και μαθησιακών εμπειριών και έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί σε Moodle 2.5, Moodle 2.6 και Moodle 2.7, στο Διαδίκτυο, στο tablet και στο iPhone, και επίσης μπορεί να συνεργαστεί με το Mozilla Open Badges (<http://moodleBadges.com/>).

Badges και Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι

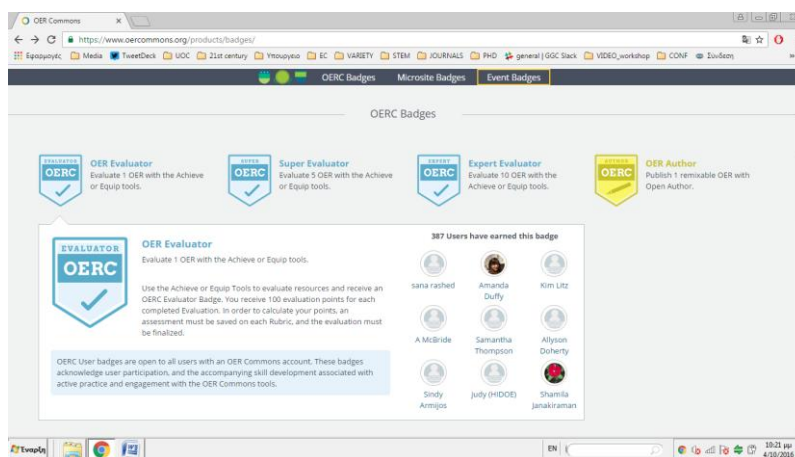
Η αποτελεσματική χρήση των *Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων» (ΑΕΠ) - Open Educational Resources (OER)* προσφέρει πρακτική εφαρμογή και υποστήριξη στα κύρια χαρακτηριστικά της ανοικτής εκπαίδευσης, προσβασιμότητα, ευελιξία, μαθητοκεντρικότητα. Η κοινότητα των OER Commons στηρίζεται στην εμπειρογνωμοσύνη των μελών της ώστε να αναδειχθούν και ακμάσουν. Η εμπειρογνωμοσύνη μπορεί να διαπιστευθεί με τις *Ετικέτες Ποιότητας Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων - OER Badges*.

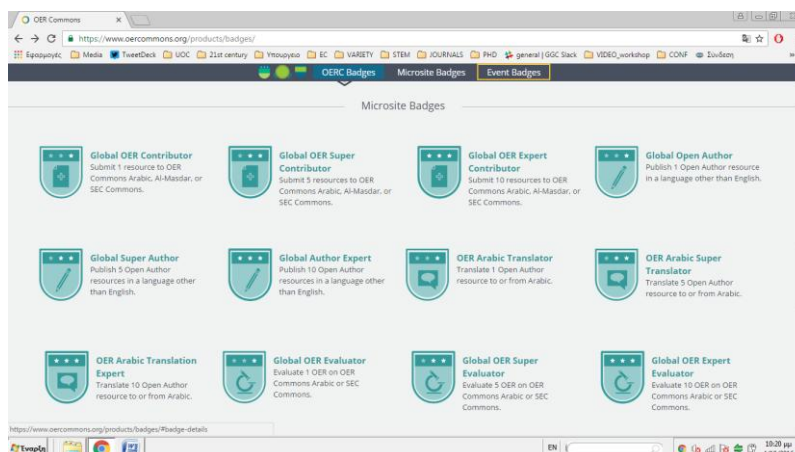
Εικόνα 1: Κατηγορία OER Commons Badges

Τα Badges είναι ένας τρόπος για να καταγράψει κανείς την πρόοδο, να σηματοδοτήσει τη γνώση και να ενισχύσει τις συνδέσεις μεταξύ των χρηστών της κοινότητας, παράμετροι οι οποίες είναι κρίσιμες για την υποστήριξη της ανοικτής εκπαίδευσης.

Υπάρχουν 3 κατηγορίες Ετικετών Ποιότητας Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων (OER Badges, <https://www.oercommons.org/products/Badges/>): OERC Commons, Microsites και Events. Τα *OERC Commons* απευθύνονται σε όλα τα μέλη της κοινότητας των OER Commons. Αναγνωρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την εμπλοκή με τους πόρους της κοινότητας. Τα *Microsites Badges* δημιουργήθηκαν σε συνεργασία με τους εταίρους της κοινότητας OER Commons και απονέμονται για συγκεκριμένη δράση στην κοινότητα πχ. Global OER Super Contributor ή Global Author Expert. Τα *Events Badges* βραβεύουν τα μέλη που συμμετέχουν σε ειδικές εκδηλώσεις όπως πχ. η Big Ideas Fest.

Εικόνα 2: Κατηγορία Event Badges

Εικόνα 3: Κατηγορία Microsite Badges

Αποθετήρια «Φωτόδεντρο»

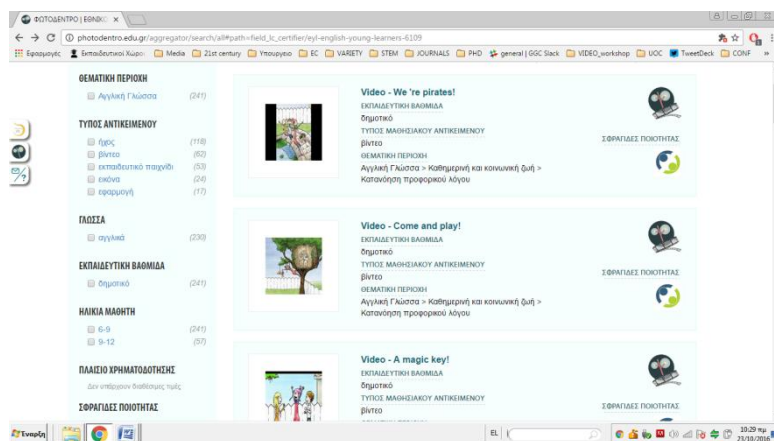
Το σύνολο των αποθετηρίων «Φωτόδεντρο» αποτελεί κεντρική e-υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας για την οργάνωση και τη διάθεση του ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου στη σχολική κοινότητα. Φιλοξενεί μαθησιακά αντικείμενα (δηλαδή αυτόνομες και επαναχρησιμοποιήσιμες μονάδες ψηφιακού υλικού που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία και τη μάθηση) όπως πειράματα, διαδραστικές προσομοιώσεις, διερευνήσεις, εικόνες, εκπαιδευτικά παιχνίδια, 3D χάρτες, ασκήσεις και άλλα. Περιλαμβάνει τη συλλογή με τα περίπου 4.000 μαθησιακά αντικείμενα των εμπλουτισμένων διαδραστικών σχολικών βιβλίων καθώς και συλλογές με επιλεγμένα αντικείμενα που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο διαφόρων δράσεων του Υπουργείου Παιδείας ή άλλων φορέων.

Όλα τα μαθησιακά αντικείμενα του «Φωτόδεντρο» διατίθενται ελεύθερα με την άδεια Creative Commons CC BY-NC-SA. Το «Φωτόδεντρο» υλοποιεί την εθνική στρατηγική για το ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο και προωθεί τη χρήση των *Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων (Open Educational Resources - OER)* για τα σχολεία. Οι *OER* αποτελούν ευκαιρίες χρησιμοποίησης ανοικτής γνώσης για τη βελτίωση της ποιότητας και της πρόσβασης της εκπαίδευσης (Παπαδημητρίου κά, 2015).

Σφραγίδες ποιότητας στα Μαθησιακά Αντικείμενα

Τα μαθησιακά αντικείμενα του Φωτόδεντρο «αξιολογούνται» με σφραγίδες ποιότητας από τον φορέα που παρέχει το μαθησιακό αντικείμενο πχ. Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση ή το πλαίσιο του έργου στο οποίο αναπτύχθηκε πχ. Ψηφιακό Σχολείο. Έτσι, οι σφραγίδες ποιότητας στα αποθετήρια Ανοικτού εκπαιδευτικού περιεχομένου της οικογένειας «Φωτόδεντρο» είναι οι πιο κάτω:

- Ψηφιακό Σχολείο
- Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- Οδύσσεια
- ΠΕΑΠ (ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ – τμ. Αγγλικής Γλώσσας)
- Χρυσάλλιδες
- Δευκαλίων
- Energy Bits
- i-create

Εικόνα 4: Σφραγίδες Ποιότητας στα αποθετήρια Ανοικτού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου

Ετικέτες ποιότητας στις Καλές Πρακτικές αξιοποίησης ΑΕΠ

Καλή πρακτική αξιοποίησης ΑΕΠ θεωρείται ένα σύνολο δραστηριοτήτων μάθησης μέσα ή έξω από την τάξη ή σε συνδυασμό των δυο, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί και προσεγγίζουν παιδαγωγική καινοτομία και δημιουργικότητα ως προς το περιεχόμενο, τους στόχους, την προσέγγιση, τις δραστηριότητες ή τη μεθοδολογία. Ο αντίκτυπος της εφαρμογής της καλής πρακτικής μπορεί να αξιολογηθεί/μετρηθεί σε επίπεδο μαθητών, συμμετεχόντων εκπαιδευτικών ή στην ευρύτερη σχολική/εκπαιδευτική κοινότητα.

Μεταξύ των κινήτρων για τη συμμετοχή εκπαιδευτικών στο δίκτυο καινοτόμων εκπαιδευτικών και την υποβολή καλών πρακτικών ήταν η παροχή ετικέτας ποιότητας στις επιλεγμένες καλές πρακτικές. Τα ενδεικτικά κριτήρια ανά κατηγορία που εξετάστηκαν για τη βράβευση των εκπαιδευτικών και την παροχή ετικέτας ποιότητας στις προτεινόμενες καλές πρακτικές είναι τα παρακάτω:

- Παιδαγωγική καινοτομία και δημιουργικότητα ως προς:
 - ✓ το περιεχόμενο,
 - ✓ τους στόχους,
 - ✓ την προσέγγιση,
 - ✓ τις δραστηριότητες και
 - ✓ τη μεθοδολογία
- Ενσωμάτωση καλών πρακτικών στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Ενσωμάτωση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ)
- Ενσωμάτωση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ)
- Ενσωμάτωση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου σε άλλες καινοτόμες δράσεις ή έργα (Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας - ΖΕΠ, περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή υγείας, συμμετοχές σε πανελλήνιους και πανευρωπαϊκούς διαγωνισμούς, κλπ.)
- Μαθησιακά αποτελέσματα και οφέλη από την αξιοποίηση των καλών πρακτικών στην εκπαιδευτική διαδικασία (με *learning analytics*).
- Θετικός αντίκτυπος στις στάσεις των εκπαιδευτικών.

Ετικέτες ποιότητας στο ευρωπαϊκό Δίκτυο eTwinning

Η Ευρωπαϊκή δράση eTwinning εντάσσεται στο πρόγραμμα Erasmus+ και προωθεί τη χρήση Νέων Τεχνολογιών και τη συνεργασία των ευρωπαϊκών σχολείων. Το

eTwinning έχει ήδη διανύσει 11 χρόνια επιτυχούς πορείας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, γνωρίζοντας ταυτόχρονα μεγάλη απήχηση στην ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα, γεγονός που πιστοποιείται από την ένθερμη συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη δράση και τις πανευρωπαϊκές διακρίσεις των ελληνικών σχολικών μονάδων. Για την αναγνώριση των καλύτερων έργων eTwinning από πλευράς ελληνικών σχολικών μονάδων για το σχολικό έτος 2015-2016, η ελληνική Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης (ΕΥΥ) έχει διοργανώσει 11 Εθνικούς Διαγωνισμούς eTwinning (eTwinning, nd). Η αξιολόγηση των έργων, γίνεται με βάση τα ίδια κριτήρια που έχουν καθοριστεί για τα Ευρωπαϊκά Βραβεία από επιτροπή μελών της ΕΥΥ.

Η Εθνική Ετικέτα Ποιότητας απονέμεται στα έργα eTwinning που κατάφεραν να φτάσουν σε υψηλό επίπεδο ποιότητας πληρώνοντας μια σειρά από κριτήρια που έχουν τεθεί από την Κεντρική Υπηρεσία Υποστήριξης σε συνεργασία με τις αντίστοιχες Εθνικές Υπηρεσίες Υποστήριξης της δράσης. Η ετικέτα ποιότητας είναι η απτή αναγνώριση στους εκπαιδευτικούς, μαθητές και τα σχολεία για το υψηλό επίπεδο των eTwinning δραστηριοτήτων τους. Στους μαθητές προσφέρει ενίσχυση και ενθάρρυνση στις προσπάθειές τους και στο σχολείο γενικότερα προσφέρει μία δημόσια επιβεβαίωση της δέσμευσής του για την ποιότητα και την «εμπιστοσύνη» στην Ευρωπαϊκή συνεργασία.

Open Badges – Ανοικτές Ετικέτες Ποιότητας ή Σφραγίδες Ποιότητας	Mozilla Open Badges Infrastructure (OBI), η η οποία δημοσιεύει ένα πρότυπο διαλειτουργικότητας (Mozilla, 2013; The Mozilla Foundation, Peer 2 Peer University & The MacArthur Foundation, 2012)
Badges για τη δια βίου μάθηση	4 ^ο Digital Media & Learning (DML) Διαγωνισμός που διοργάνωσε η HASTAC, η MacArthur Foundation
MoodleBadges Free	Moodle 2.5, Moodle 2.6 και Moodle 2.7 Mozilla Open Badges (http://moodleBadges.com/)
OERC Commons, Microsites και Events	Ετικέτες Ποιότητας Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων - OER Badges
OERC Commons	Τα OERC Commons απευθύνονται σε όλα τα μέλη της κοινότητας των OER Commons. Αναγνωρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την εμπλοκή με τους πόρους της κοινότητας
Microsites Badges	Τα Microsites Badges δημιουργήθηκαν σε συνεργασία με τους εταίρους της κοινότητας OER Commons και απονέμονται για συγκεκριμένη δράση στην κοινότητα πχ. Global OER Super Contributor ή Global Author Expert
Events Badges	Τα Events Badges βραβεύουν τα μέλη που συμμετέχουν σε ειδικές εκδηλώσεις όπως πχ. η Big Ideas Fest
Σφραγίδες ποιότητας στα Μαθησιακά Αντικείμενα	Αποθετήρια «Φωτόδεντρο» Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων
Ετικέτες ποιότητας	Καλές Πρακτικές αξιοποίησης Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων
Ετικέτες ποιότητας	Ευρωπαϊκό Δίκτυο etwinning

Πίνακας 1: Συγκεντρωτικός πίνακας Ανοικτών Ετικετών Ποιότητας

Η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης (ΕΥΥ) αξιολογεί τις αιτήσεις των εκπαιδευτικών για την Εθνική Ετικέτα Ποιότητας. Προκειμένου η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης να προχωρήσει στην αξιολόγηση ώστε να χορηγήσει την Ετικέτα Ποιότητας σε ένα έργο, πρέπει να πληρούνται οι πιο κάτω 5 προϋποθέσεις:

- να έχει κοινούς στόχους και σχέδιο για τα συνεργαζόμενα σχολεία.
- να έχει ολοκληρωθεί ή να βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο του.
- ο εκπαιδευτικός, που υποβάλλει την αίτηση, πρέπει να έχει συνεισφέρει σημαντικά στο έργο.
- να εμφανίζεται ένας ελάχιστος βαθμός συνεργασίας.
- τα αποτελέσματα του έργου να είναι εμφανή.

Εφόσον πληρούνται αυτές οι 5 προϋποθέσεις, το έργο αξιολογείται βάσει των έξι κριτηρίων που απαιτούνται. Τα κριτήρια αξιολόγησης έχουν σχέση με τους ακόλουθους τομείς:

1. Παιδαγωγική καινοτομία (παιδαγωγικές μεθόδους)
2. Ενσωμάτωση στη διδακτέα ύλη (δεξιότητες που επιδιώξατε να αναπτύξουν οι μαθητές σας κατά τη διεξαγωγή του έργου)
3. Επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ συνεργαζόμενων σχολείων (δραστηριότητες επικοινωνίας)
4. Συνεργασία μεταξύ των συνεργαζόμενων σχολείων (συλλογικές δραστηριότητες, τελικά προϊόντα του έργου από τους μαθητές)
5. Αξιοποίηση της τεχνολογίας (τεχνολογία από τα συνεργαζόμενα σχολεία, τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές).
6. Αποτελέσματα, αντίκτυπος και τεκμηρίωση (Τι αντίκτυπο νομίζετε ότι είχε το έργο στους μαθητές σας και στην εργασία σας ως εκπαιδευτικός; Πώς ωφελήθηκε το σχολείο σας από τη συμμετοχή του σε αυτό το έργο;)

Η Εθνική Ετικέτα Ποιότητας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ώστε ένα έργο να έχει τη δυνατότητα να τεθεί ως υποψήφιο για τον Ευρωπαϊκό Διαγωνισμό eTwinning. Οι συνεργάτες ενός νικητήριου έργου που έχουν βραβευτεί με Εθνική Ετικέτα Ποιότητας συμμετέχουν στη βράβευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα πιο πάνω αναφερθέντα κριτήρια ισχύουν από το σχολικό έτος 2015-16. Τα κριτήρια των προηγούμενων ετών ήταν:

1. Παιδαγωγική καινοτομία και δημιουργικότητα.
2. Ενσωμάτωση στην εκπαιδευτική διαδικασία.
3. Συνεργασία εταίρων.
4. Δημιουργική χρήση των ΤΠΕ.
5. Βιωσιμότητα και επεκτασιμότητα και
6. Αποτελέσματα και οφέλη.

Συμπεράσματα

Η Γερμανίδα καθηγήτρια ψηφιακών μέσων, Ilona Buchem, (nd) θεωρεί τα ανοικτά Badges ως τον απαιτούμενο σύνδεσμο προς την ανάπτυξη/επέκταση της ανοικτής εκπαίδευσης. Στο συνεχώς αναπτυσσόμενο κίνημα της ανοικτής εκπαίδευσης, ανοικτής μάθησης, ανοικτών πανεπιστημίων ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων υπάρχει η αναγκαιότητα του ανασχεδιασμού των «πτυχίων» και της εφεύρεσης έγκυρων και αξιόπιστων ψηφιακών πιστοποιητικών. Τον ρόλο αυτόν έρχεται πιθανώς να καλύψει ο σχεδιασμός των ανοικτών Open Badges – Ανοικτών Ετικετών Ποιότητας ως ψηφιακών, οπτικών αναπαραστάσεων δεξιοτήτων ή επιτευγμάτων. Επιπλέον, η Eva Baker (2007) στην προεδρική ομιλία της στο American Educational Research Association, αναφερόμενη στις εναλλακτικές μορφές αναγνώρισης της μάθησης από όπου κι αν προέρχεται

αναφέρθηκε και στη χρήση των Badges, ενώ άλλοι ερευνητές εξετάζουν το ρόλο των Badges σε συνδυασμό με τη μαζική ανοικτή ηλεκτρονική μάθηση, καθώς και τις επιπτώσεις αυτών των τάσεων στην έρευνα σχετικά με τις κοινωνιολογικές διαστάσεις της τυπικής εκπαίδευσης (D. P. Baker, 2011; Gibson, 2012).

Άλλοι ερευνητές (Young, 2012) βλέπουν μια σκοτεινή πλευρά θεωρώντας ότι τα Badges μετατρέπουν τη μάθηση σε «προϊόν» και έτσι «φτηναίνουν» τη δύσκολη πρόκληση της δημιουργίας/ανακάλυψης κάτι νέου. Αντί οι μαθητές να αναζητούν τη γνώση μέσα από την ατομική τους περιέργεια, πολλοί μπορεί να επικεντρωθούν σε ένα ατελείωτο κυνήγι Badges. Παράλληλα, αναδύεται και μια ακόμη πλευρά της χρήσης των Badges: «Ο συνδυασμός δεδομένων από πολλαπλά Badges μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εταιρείες δεδομένων για να αναπτύξει ατομικά προφίλ εκπαιδευομένων, συμπεριλαμβανομένου του περιεχομένου που θα ήθελαν να αγοράσουν, ποιες συγκεκριμένες δεξιότητες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από το εργατικό δυναμικό, ή πώς το σχεδιαζόμενο μελλοντικό περιεχόμενο θα μπορούσε να αναπτυχθεί για να προσελκύσει παρόμοιους μαθητές» (Willis, Quick & Hickey, 2015).

Ένα εύρος ερωτήσεων είναι ανοικτό και στο επίκεντρο συζητήσεων για τα OB στις πιο κάτω κατηγορίες:

- Εκπαιδευτικές, όπως πώς τα OB μετασχηματίζουν την ακαδημαϊκή διαπίστευση και εκπαιδευτική αξιολόγηση; Ποιος είναι ο αντίκτυπος των OB στην παροχή κινήτρων;
- Σχεδιαστικές, όπως ποιος σχεδιασμός είναι πιο ελκυστικός ανάλογα με τις διάφορες ομάδες-στόχους; Ποιος είναι ο αντίκτυπος των OB στην ενεργή εμπλοκή των εκπαιδευομένων;
- Τεχνικές, όπως πώς ο μεγάλος όγκος δεδομένων παρέχει χρήσιμες και ερμηνεύσιμες μετρήσεις;
- Ηθικές, όπως ποιοι είναι οι κίνδυνοι της ψηφιακής διαφάνειας και των ηθικών ζητημάτων από τη συνάντηση των στατιστικών στοιχείων μάθησης και των μεταδεδομένων που περιέχονται στα OB;

Η έρευνα σχετικά με τα Open Badges σε επόμενες φάσεις μπορεί να εστιάσει στους πιο κάτω άξονες:

- Προς τους φοιτητές (διαδρομές μάθησης, αναστοχασμός των Badges, MOOCS)
- Από τους φοιτητές (ομότιμη ανατροφοδότηση, e-portfolios, μάθηση στην κοινότητα, OB τεχνολογίες μάθησης)
- Επέκταση των προτύπων των Open Badge (OB επεκτάσεις)
- Σχεδιασμός των συμβατών συστημάτων και εφαρμογών OB Backpack για βελτίωση των εμπειριών μάθησης
- Σχεδιασμός εμπειριών μάθησης που εστιάζουν στην αναγνώριση των ενδιαφερόντων
- Απόδοση αξιοπιστίας και εγκυρότητας στην ανοικτή μάθηση/ανοικτή εκπαίδευση

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Baker, E. L. (2007). 2007 Presidential address the end(s) of testing. *Educational Researcher*, 36(6), 309–317.
- Baker, D. P. (2011). Forward and backward, horizontal and vertical: Transformation of occupational credentialing in the schooled society. *Research in Social Stratification and Mobility*, 29, 5–29.

- Buchem I., (nd). Open Badges the missing link in open education <http://www.slideshare.net/ibuchem/open-Badges-the-missing-link-in-open-education?ref=https://ibuchem.wordpress.com/2016/03/12/open-Badges-the-missing-link/>
- Casilli, C. & Hickey, D. (2016). Transcending conventional credentialing and assessment paradigms with information-rich digital Badges, *The Information Society*, 32:2, 117-129.
- eTwinning, (nd). Retrieved 11/12/2016 from <https://www.etwinning.net/el/pub/index.htm>
- Gibson, D. (2012). Game Changers for Transforming Learning Environments. In F. Miller (Ed.), *Transforming Learning Environments: Strategies to Shape the Next Generation (Advances in Educational Administration, Volume 16)* (pp. 215–235). Emerald Group Publishing Ltd
- Kiryakova, G., Angelova, N., Yordanova, L. (2014). Gamification in Education. *Proceedings of 9th International Balkan Education and Science Conference* <http://dspace.uni-sz.bg/handle/123456789/12>
- Knight, E., & Casilli, C. (2012). Mozilla open Badges. In D.G. Oblinger (Ed.), *Game changers: Education and information technologies*. Louisville, CO: Educause
- Kron, F. W. & Σοφός, Α. (2007). *Διδακτική των Μέσων. Νέα Μέσα στο Πλαίσιο Διδακτικών και Μαθησιακών Διαδικασιών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Moodle. (2016). Retrieved 11/10/2016 from Moodle: <https://moodle.org/plugins/>
- Mozilla Open Badges. (2016). Retrieved 11/10/2016 from Mozilla Open Badges: <http://www.openBadges.org/>
- Mozilla Foundation, Peer 2 Peer University & MacArthur Foundation. (2012) ‘*Open Badges for lifelong learning*’, [online] Available at: https://wiki.mozilla.org/images/b/b1/OpenBadges-Working-Paper_092011.pdf
- Muntean, C. (2011). Raising engagement in e-learning through gamification. *6th International Conference on Virtual Learning ICVL*, (pp. 323-329).
- Νιάρη, Μ. & Παπαδημητρίου, Σ. (2017). Τα open Badges και η παιδαγωγική αξιοποίησή τους. Πρακτικά 4^ο Συνεδρίου «Νέου Παιδαγωγού», Αθήνα, 1-2 Απριλίου 2017.
- Παπαδημητρίου Σοφ., Μεγάλου Ελ., Τζοβλά, Ερ. (2015). Ανοικτές Εκπαιδευτικές Πρακτικές αξιοποίησης Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ, Σύρος, 26-28 Ιουνίου 2015.
- Willis, J. E., Quick, J. & Hickey, D. T (2015). Digital Badges and Ethics: The Uses of Individual Learning Data in Social Contexts. In: D. Hickey, J. Jovanovic, S. Lonn, J.E. Willis, III (eds.): *Proceedings of the Open Badges in Education (OBIE 2015)*. New York, USA. Retrieved from <http://ceur-ws.org>
- Young, J. R. (2012). Grades Out, Badges In. *The Chronicle of Higher Education*. Available at: <http://chronicle.com/article/Grades-OutBadges-In/135056>